



Dünya Üniversiteler Kongresi, 20-24 Ekim 2010, Çanakkale /TÜRKİYE ,

SONUÇ RAPORU

Tema 12: Kültürel Mirasın Korunması

"Kültürel Miras Uygarlığın Ortak Hafızasıdır"

Çanakkale Onsekizmart Üniversitesinde düzenlenen Dünya Üniversiteler Kongresi kapsamında "Kültürel Mirasın Korunması" temasına yönelik olarak 30 yabancı (9 Avustralyalı, 5 Alman, 3 İtalyan, 2 Avusturyalı, 1 Fransız, 2 Ürdünlü, 2 Çek, 1 Polonyalı, 1 İspanyol, 1 Amerikalı, 1 İngiliz, 1 Mısırlı, 1 Japon) ve 16 Türk bilim adamının katılımıyla 11 ayrı oturum gerçekleştirildi.

Söz konusu 11 oturum sonunda ortaya konulan düşünceler şu şekilde ifade edilebilir. Bu oturumlara yerli ve yabancı üniversitelerden akademisyenler yanısıra ülkemizden Kültürel Mirasın Dostları (KUMID) gibi önemli bir sivil toplum kuruluşu temsilcileri de önemli katkı sağlamıştır.

Kültürel miras uygarlığın ortak hafızasıdır. Buna rağmen bir değer olarak kültürel miras kötüye kullanılmaya açıktır. Miras geçmişi temsil eder ve bütün miras yönetim politikaları geçmişi günümüzde yaşatacak biçimde planlanmaktadır. Bu bakımdan kalıntılar tahrip edildiğinden veya özgün niteliklerini yitirdiğinden kültür mirasının korunmasına yönelik sorunların çözümü zaman ilerledikçe mümkün olmayacak hale gelmektedir.

Bir toplum için kültürel mirasını korumak hayati bir öneme sahiptir. Fakat uygun koruma kanunları yürürlükte olmadığı sürece hem somut kültürel mirasın hemde somut olmayan kültürel mirasın yaşatılması neredeyse mümkün olmayacaktır. Kültürel mirasın muhafaza edilmesi ülkelerin sürdürülebilir gelişmesinde gerçek ve öncelikli yatırım olmalıdır. Kültür varlığı toplumların, milletlerin ve insanlığın maddi mirasını teşkil ettiğinden ve gelecek kuşaklara aktarılması gerektiğinden kültür varlıkları ve miras, kanunlar ve kanunların etkin bir şekilde uygulanması yoluyla en etkili bir şekilde korunmalıdır.

Bu bakımdan,

Üniversitelerin görevlerinin “eğitim ve araştırma” ve aynı zamanda “insan zihninin eğitilmesi” olduğu düşünüldüğünde;

Küreselleşen dünyamızda üniversitelerin bilgi ve teknolojinin iletimindeki önemli kilit rolü göz önüne alındığında;

19 Haziran 1999 tarihinde Bologna’da 31 Avrupa ülkesinin Eğitim Bakanı tarafından imzalanan “Avrupa Yüksek Eğitim Alanı” ortak bildirme dikkate alındığında;

Üniversitelerin (ister devlet ister özel üniversite olsun), askeri okulların ve polis akademilerinin barış zamanında, savaş sırasında ve sonrasında, doğal felaketler sırasında ve insanın sebep olduğu diğer felaket ortamlarında her türlü kültürel mirasın korunmasında öncü rolü vardır. Bu eğitim kurumlarının kültürel mirasın korunması süresince vatandaşları bilgilendirmek konusunda aktif bir rolü vardır.

Bu boyutta, üniversiteler ve bunun yanı sıra askeri okullar ve polis akademileri “Kültür Mirasın Korunması” adlı bir dersi zorunlu ders programlarına dahil etmelidirler.

Kültürel mirasın korunmasında üniversiteler şu görevleri yerine getirmelidir;

- Üniversiteler sivil toplumla, yerel yönetimlerle ve devlet yetkilileriyle, iş ve endüstri dünyasıyla, sivil toplum kuruluşlarıyla ve medya ile bir işbirliği ağı oluşturmalıdır
- Üniversiteler kültürel mirasın korunması için direk olarak Arkeoloji, Mimari ve Kültürel Miras Yönetimi bölümleriyle ve dolaylı olarak Hukuk, Ekonomi ve İşletme gibi bilim dallarıyla yakın ilişki içinde çalışmalıdır.
- Üniversiteler dünyadaki diğer üniversitelerle ve “Forum UNESCO University and Heritage” ve “International Association of the Universities” gibi önemli uluslararası kuruluşlarla yakın bir işbirliği ağı oluşturmalıdır.
- Üniversiteler Kentsel Arkeoloji, Kentsel Olmayan Alanların Arkeolojisi, Ahşap Mimari Mirasın Korunması ve Konservasyonu, 20. Yüzyıl Mimari Mirasın Korunması, Yüzey Araştırması Gelişmiş Metotları ve benzeri alanlarda yoğunlaşmalıdır.
- Üniversiteler kültürel mirasın korunması ile ilgili uluslararası kanunlar, yönetmelikler, bildirgeler ve tavsiye kararları ve etik tüzüklerde ifade edilen çağdaş yaklaşımları ders müfredatlarına dahil etmelidir.
- Üniversiteler hükümetlerin kültür varlıklarının korunmasına yönelik UNESCO ve diğer hükümetlerarası organizasyonlar tarafından benimsenen uluslararası anlaşmaların imzalanması ve onaylanması yönünde cesaretlendirici çaba içinde olmalıdır (örneğin.: 1954 Lahey Sözleşmesi, ve onun 1954 ve 1999 birinci ve ikinci protokolleri, UNESCO 2001 Suatlı Kültürel Mirası, Somut Olmayan Miras 2003, Kültürel Çeşitlilik 2005, Faro Bildirisi 2005 ve Avrupa Konseyi Bakanları Bildirgesi).
- Kültür varlıklarının korunması ve üretilmesinde geleneksel yöntemlerin uygulanmasına ve bunların geliştirilmesine, bu kapsamda eski ustaların uygulamalarının yaşatılması sağlanmalıdır.
- Kültürel varlıkların korunması ile ilgili üniversiteler sahip oldukları bilgi birikimlerini öğrenciler yanı sıra bu konuda uğraş veren profesyonellere ve halka da aktarmalıdır.

- Üniversiteler kültürel miras araştırma ve koruma konularında yapılan her türlü çalışmalarında elde edilen her türlü veri ve bilgiye değer vererek sahip çıkmalıdır. Üniversiteler kültürel miras yönetimi ve araştırması konusunda daha ekonomik yeni teknoloji geliştirme çalışmalarını desteklemelidir.
- Yerel ve bölgesel yetkililer üniversiteleri maddi ve yapısal anlamda desteklemelidir.
- Üniversiteler ileri düzey araştırma ve gelişmeyi destekleyerek daha az maliyette kültür varlıklarının restorasyon ve konservasyonuna yol açacak yöntemler geliştirilmesine yol açmalıdır. Buda kültür varlıklarının restorasyon ve konservasyonunun ekonomik olarak sürdürülebilir ve yaygın hale gelmesine sebep olacaktır.
- Üniversiteler, kültürel miras çalışmaları vasıtasıyla daha güçlü bir kültürlerarası diyalog ortamı yaratabilir.
- Toplumların sahip olduğu kültür varlıklarının restorasyon ve konservasyonlarının artması için bütün akademik planlama ve özellikle ders program oluşturma süreçlerinde sürdürülebilirlik ortak payda olmalıdır.
- Bu boyutta, üniversiteler aynı zamanda vakit kaybetmeden kültürel mirasımız ile ilgili sahip olduğumuz bilgi ve becerilerimizi nesiller arası fark oluşmasını diye sonraki kuşaklara aktarma konusunda ortaya çıkabilecek risklerin önüne geçmek için yeni politikalar belirlemedilir.

Şu konuda bilinçli olmalıyız ki kültürel mirasın yok olması ortak bilgimizin kaybı olacaktır ve bunun için üniversiteler kültürel mirasın muhafaza ve gelecek kuşaklara aktarılmasında önemli bir sorumluluğa sahip olmalıdır.